

Dil, Edebiyat ve Çeviri Çalışmaları

Editörler:

Prof. Dr. Onur KÖKSAL

Dr. Nuray PAMUK ÖZTÜRK

Dr. Mustafa DOLMACI

DİL, EDEBİYAT VE ÇEVİRİ ÇALIŞMALARI

Editörler:

Prof. Dr. Onur KÖKSAL

Dr. Öğr. Üyesi Nuray PAMUK ÖZTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DOLMACI

Yayın Kurulu:

Doç. Dr. Betül CAN

Doç. Dr. Mustafa İsmail DÖNMEZ

Doç. Dr. Nurcihan YÜRÜK

Çizgi Kitabevi Yayınları (e-kitap)
Dilbilim

Genel Yayın Yönetmeni
Mahmut Arlı

©Çizgi Kitabevi
Aralık 2022

ISBN: 978-605-196-929-9
Yayıncı Sertifika No: 52493

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
- Cataloging in Publication Data (CIP) -

EDİTÖR

KÖKSAL, Onur – PAMUK ÖZTÜRK Nuray – DOLMACI, Mustafa
DİL, EDEBİYAT VE ÇEVİRİ ÇALIŞMALARI

Baskıya Hazırlık: Çizgi Kitabevi Yayınları
Tel: 0332 353 62 65- 66

ÇİZGİ KİTABEVİ

Sahibiata Mah. Alemdar Mah.
M. Muzaffer Cad. No:41/1 Çatalçeşme Sk. No:42/2
Meram/**Konya** Cağaloğlu/**İstanbul**

(0332) 353 62 65 - 66 - (0212) 514 82 93

www.cizgikitavevi.com

   / cizgikitavevi

Önsöz

İnsanoğlunun sahip olduğu gelişmiş dil yeteneği onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden biridir. Dil, temel ihtiyaçlar için kullanımının yanında mutluluk, heyecan, öfke gibi duyguları ve düşünceleri anlatmada kullanılan ve diğer insanlarla etkileşimin merkezinde olan en önemli iletişim aracıdır. Bu duygu ve düşünceleri ifade etme sanatı edebiyatın, farklı kültürlere ve toplumlara aktarma çabası da çeviribilimin konu alanına girmektedir. “Dil, Edebiyat ve Çeviri Çalışmaları” başlıklı kitabımızda Türkçe, İngilizce, Rusça, Çince ve Arapça bağlamında, dil, yabancı dil eğitimi, edebiyat ve kültür çalışmaları gibi konular üzerine hazırlanmış çalışmalar akademisyenlere, uzmanlara, öğretmenlere, öğrencilere ve bu konulara ilgi duyan okurlara sunulmaktadır. Kitabımızın bölümleri farklı üniversitelerde görev yapmakta olan akademisyenler tarafından hazırlanmıştır ve çalışmalara yazım kurallarının standartlaştırılması dışında çok fazla bir müdahalede bulunulmamıştır. Bu sebeple aktarılan bilgilerin ve görüşlerin sorumluluğunun yazarlara ait olduğunu belirtmekte fayda vardır. Dil, edebiyat ve çeviri konuları ile ilgilenen herkese keyifli okumalar dileriz.

Prof. Dr. Onur KÖKSAL

Aralık, 2022

Konya

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

DİL VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI

EDEBİYATLA DİL ÖĞRETİMİ EĞİTİMİNİN İNGİLİZCE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİL ÖĞRETİMİNDE EDEBİYAT KULLANIMINA YÖNELİK ALGI VE TUTUMLARINI NASIL ETKİLEDİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: TÜBİTAK 2237-A PROJESİ ÖRNEĞİ AN INVESTIGATION ON HOW THE TRAINING OF TEACHING LANGUAGE THROUGH LITERATURE IMPACTS THE PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS' PERCEPTIONS AND ATTITUDES TOWARDS USING LITERATURE IN TEACHING LANGUAGE: THE EXAMPLE OF TUBITAK 2237-A PROJECT Turgay HAN Elif SARI	2
HİKAYELERLE ARAPÇA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN DERS PLANI ÖNERİSİ LESSON PLAN RECOMMENDATION ON TEACHING ARABIC WITH STORIES Abdulmuttalip IŞIDAN.....	19
AN EXAMINATION OF THE NEW ISTANBUL TURKISH TEACHING SET IN TERMS OF ROOT VALUES Haktan KAPLAN Selçuk PEKER	31
YABANCI DİL ÖĞRENERLERİN SÖZEL VE DUYGUSAL ZEKÂLARI VERBAL AND EMOTIONAL INTELLIGENCE OF FOREIGN LANGUAGE LEARNERS Parisa YEGANEHPOUR (Sorumlu Yazar) Berna KARAGÖZÖĞLU	58

İKİNCİ BÖLÜM

EDEBİYAT ÇALIŞMALARI

HİKÂYEDEN TİYATROYA: BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ FROM STORY TO THEATER: ONE PEACH THOUSAND PEACHES Aysel YILDIZ EROL	80
MONIKA MARON'UN "ANIMAL TRISTE" ADLI ROMANINDA ZORUNLU TUTSAKLIKTAN GÖNÜLLÜ TUTSAKLIĞA GİDEN YOLDA BİR ÖZ YIKIM HİKÂYESİ A STORY OF SELF-DESTRUCTION ON THE ROAD FROM OBLIGATORY CAPTIVITY TO VOLUNTARY CAPTIVITY IN THE NOVEL "ANIMAL TRISTE" BY MONIKA MARON Dudu UYSAL.....	85
VATANSEVER ŞAİR QU YUAN (屈原) VE ESERLERİ ÜZERİNE ON THE PATRIOT POET QU YUAN (屈原) AND HIS WORKS Fatma Ecem CEYLAN	115

EMILY NASRALLAH'IN HİKÂYELERİNİN DİL VE ÜSLUP AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ THE EVALUATION OF THE STORIES BY EMİLY NASRULLAH IN TERMS OF LANGUAGE AND STYLE Gül ŞENYAMAN	128
POSTMODERN BİR ROMAN ÇÖZÜMLEMESİ: <i>PNİN</i> ROMANINDA YAPI VE İZLEK THE ANALYSIS OF A POSTMODERN NOVEL: STRUCTURE AND THEME IN THE NOVEL OF <i>PNİN</i> Selin TEKELİ	142
KLASİK ÇİN EDEBİYATINDA ÜÇ DEVLET ROMANI (三國演義) THE ROMANCE OF THREE KINGDOMS ON CLASSICAL CHINESE LITERATURE Şükrü AKTAŞ	159
PERCY BYSSHE SHELLEY'S REFLECTIONS ON WORDSWORTHIAN NATURE AND BUILDING HIS OWN PHILOSOPHY OF NATURE PERCY BYSSHE SHELLEY'NİN WORDSWORTH'ÜN DOĞASI ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ VE KENDİ DOĞA FELSEFESİNİ İNŞASI Azime PEKŞEN YAKAR	180
THE RAPE OF THE LOCK: THE MYTH OF DIONYSIAN AND APOLLONIAN WOMANHOOD Ece ÖZPINAR	195
KATHERINE SWIFT'S <i>THE MORVILLE HOURS</i> : CHALLENGING ANTHROPOCENTRISM THROUGH GARDENING KATHERİNE SWİFT'İN <i>THE MORVILLE HOURS</i> İSİMLİ ESERİ: İNSAN MERKEZCİLİĞE BAHÇIVANLIKLA KARŞI GELMEK Hatice BAKANLAR MUTLU	207
MIHAIL BAHTIN: A RUSSIAN THINKER&LINGUIST Rabia AKSOY ARIKAN	234
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÇEVİRİ ÇALIŞMALARI	
ÖMER SEYFEDDİN SEÇME HİKÂYELER ESERİNDE YER ALAN ÇEVİRİ KARARLARI VE UYGULAMALARININ SCOPOS KURAMI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ AN ANALYSIS OF THE PRACTICES OF TRANSLATION DECISIONS IN SELECTED STORIES OF OMER SEYFEDDİN SEÇME HİKÂYELER WITHIN THE FRAMEWORK OF SCOPOS THEORY Burcu YAMAN.....	249
ARAPÇADAN TÜRKÇEYE GEÇEN KELİMELERİN ARAPÇA-TÜRKÇE ÇEVİRİLERDEKİ ETKİSİ THE EFFECT OF BORROWED WORDS FROM ARABIC TO TURKISH IN ARABIC-TURKISH TRANSLATIONS Halil İbrahim ŞANVERDİ	260

CHALLENGES IN TRANSLATION STUDIES: TRANSLATION AND IDENTITY

ÇEVİRİBİLİMDE KARŞILAŞILAN ENGELLER: ÇEVİRİ VE KİMLİK

Evren BARUT 282

A COMPREHENSIVE CRITICISM OF THE PERSIAN TRANSLATION OF DUMAS'S *FUNNY IN FARSI* ON THE BASIS OF COMMUNICATIVE APPROACH TO HUMOR TRANSLATION

DUMAS'IN *FARŞÇA KOMİKLİĞİNİN* FARŞÇA ÇEVİRİSİNE KAPSAMLI BİR ELEŞTİRİ MİZAH ÇEVİRİSİNE İLETİŞİMSEL YAKLAŞIM TEMELİNDE

Hamidreza ABDİ 301

THE LIFE AND OPINIONS OF TRISTRAM SHANDY, GENTLEMAN ADLI ESERİN GÖRÜNÜR ÇEVİRMENİ

OVERSHADOWING THE AUTHOR'S VOICE: THE VISIBLE TRANSLATOR OF *THE LIFE AND OPINIONS OF TRISTRAM SHANDY, GENTLEMAN*

Aslı POLAT ULAŞ 314

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM KÜLTÜR ÇALIŞMALARI

JARGON İŞİĞİNDE RUS KÜLTÜRÜNDE HIRSIZ ADLANDIRMALARI

THIEF NAMES IN RUSSIAN CULTURE IN THE LIGHT OF JARGON

Hanife ERDOĞAN 332

PEKİN KIŞ OLİMPİYATLARI'NDA ÇİN'İN İMAJI VE KÜLTÜREL GÖSTERGELERİ

CHINA'S IMAGE AND CULTURAL INDICATORS AT THE BEIJING WINTER OLYMPICS

Sema GÖKENÇ GÜLEZ 344

VATANSEVER ŞAİR QU YUAN (屈原) VE ESERLERİ ÜZERİNE

ON THE PATRIOT POET QU YUAN (屈原) AND HIS WORKS

Fatma Ecem CEYLAN*

Giriş

1. Qu Yuan (屈原) Biyografisi

Adından da anlaşılacağı üzere Savaşan Beylikler Dönemi, yedi beyliğin birbirleri ile sürekli savaş durumunda olduğu bir dönemdir. Bu yedi beylik; Qi (齐), Chu (楚), Yan (燕), Qin (秦), Han (韩), Zhao (赵), Wei (魏) beylikleridir. Çin edebiyatının önemli temsilcilerinden biri olan Qu Yuan (屈原, M.Ö. 343- M.Ö. 278), dönemin büyük ve güçlü beyliklerinden biri olan Chu Beyliği'nde yaşamıştır. Qu Yuan ile ilgili yazılı kayıtlar, Sima Qian'in Tarih Kayıtları (史记) adlı eserinin Qu Yuan Biyografisi (屈原贾生列传) bölümünde ve Liu Xiang'ın Jie Shi (节士) adlı eserinde mevcuttur. Bunun dışında Qu Yuan'in eserleri de bize kendisi hakkında detaylı bilgi vermektedir.

Shiji'deki Qu Yuan Biyografisi'nde Qu Yuan hakkında şu sözlere yer verilmektedir:

“Qu Yuan, adı Ping'dir. Chu imparatoru ile aynı soyadını taşımaktadır. İmparator Huai tarafından zuotu (左徒)¹ unvanıyla yetkilendirilmiştir. Qu Yuan, büyük bilgi ve deneyime sahip, güçlü bir hafızası olan, bir devletin yükselişindeki ve düşüşündeki nedenleri son derece iyi kavrayan, diploması diline hâkim biriydi. Sarayda memur olarak Chu İmparatoru ile devlet meselelerini tartışır, (alınan kararlara uygun olarak) fermanlar düzenlerdi. Dış ülkelerden gelen misafirleri karşılar, feodal beylerin sorunlarına çözümler bulurdu. Chu hükümdarı ona çok güvenirdi. (Sima, t.y.)”

Ünlü şairin ataları hakkında bilgi veren bu dizeler, Qu Yuan'in soylu bir atadan geldiğini göstermektedir. İmparator Gaoyang (帝高阳) adıyla bahsedilen bu ata, Sarı İmparator'un (黄帝) torunu olan Zhuanxu (颛顼)'dür. Beş büyük efsanevi imparatorun biri olan Zhuanxu, Chu soyunun da atası olarak kabul edilmektedir (Guo, 1998: 44).

* Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Çin Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Nevşehir, TÜRKİYE, Orchid: ID/0000-0001-8989-8715, ecemceylan@nevsehir.edu.tr

¹ Savaşan Beylikler döneminde Chu Beyliği'nde kullanılan resmi bir makam adıdır. En yüksek rütbelere dendir. Yalnızca Chun Shenjun ve Qu Yuan bu makamda görev yapmıştır. Baş danışman olarak da düşünülebilir.

Kendisi tarafından kaleme alınan “Ağıt” adlı eserin girişinde ise yine şair, soyunu vurgulamıştır: “Ben, İmparator Gaoyang’ın soyundan gelmekteyim. Babamın adı Bo Yong’dur. (Qu, t.y.)”

Chu Beyliği’nde üç büyük soy vardır. Bunlar; Qu (屈), Zhao (昭) ve Jing (景)’dir. Bu soyların adları aslında imparator tarafından onlara bahşedilen derebeyliklerin isminden gelmektedir (Li, 2021: 9). Qu Yuan’ın büyük atası, Chu Beyi Wu’nun (M.Ö. 741- M.Ö. 690) oğlu Xia’dır. Ona verilen derebeyliğin adı ise Qu (屈)’dür. Bu nedenle Xia, Chu soyunun ilk neslidir. Nesilden nesle geçen bu soyadının varislerinden biri de Qu Yuan’dır.

Şairin doğum ve ölüm tarihleri araştırıldığında Shiji’de bu konuyla ilgili bilgilere yer verilmemiştir. “Ağıt” eserinde ise Qu Yuan’ın, vurguladığı “朕 (zhèn)”² kavramıyla doğumu ile alakalı net bir bilgi verdiğini görmekteyiz.

“Sheti yıldızı³ baharın ilk ayını gösterdiğinde, gengyin⁴ gününde gökten aşağı indim.”⁵

Araştırmalarda, Qu Yuan’ın doğum tarihi kendi dizelerinde yazdığı gibi kabul edilmektedir. Qu Yuan’ın doğum tarihi üzerine yapılan birçok araştırma, Çin astronomisi ile verilen günü, günümüz takvimine göre hesaplamaya çalışmıştır. Ancak çıkan sonuçların farklı olması bu konu üzerinde tartışmaya yol açmıştır. Guo Weisen’in (1998) Qu Yuan biyografisi üzerine hazırladığı detaylı çalışmada, Qu Yuan’ın doğum yılı üzerine yapılan araştırmalar mevcuttur. Bu araştırmalar doğrultusunda, şair Qu Yuan; M.Ö. 342 ile M.Ö. 339 yılları arasında doğmuştur. Ancak hâlâ tartışılmaya devam eden konulardan biri olduğu için akademik bağlamda bu çalışmada Qu Yuan’ın doğum ve ölüm yılı olarak ancak tespit edilen yılları vermekle yetineceğiz. Çünkü internet kaynaklarına baktığımızda da Qu Yuan’ın doğum yılının her kaynakta farklı verildiğini görmekteyiz.⁶ Yeni kaynakların ve araştırmaların varlığıyla şairin

² Eserde “朕”, ben anlamına karşılık gelmektedir. “Ağıt” adlı eser, Qu Yuan’ın yaşadığı sıkıntıları özetlediği için buradaki “朕” kavramıyla şairin kendi doğum tarihiyle ilgili bilgi verdiğini düşünülmemektedir.

³ Sheti (摄提) yani diğer bir deyişle Taisui yıldızı (太岁) Jüpiter olarak bilinmektedir. Taisui yıldızının altmış yıllık döngüdeki her bir dönüşü bir yıla tekabül etmektedir. 60 yıl ise tam bir döngüye işaret etmektedir. Ganzhi (干支) takvimi, Antik Çin’deki haftaları temsil eden 10 göksel kökten (甲, 乙, 丙, 丁, 戊, 己, 庚, 辛, 壬, 癸) ve Jüpiterin on iki yıllık döngüsünü temsil eden 12 köksel daldan (子, 丑, 寅, 卯, 辰, 巳, 午, 未, 申, 酉, 戌, 亥) oluşmuştur. Onluk ve altmışlık döngüler Çin takviminin en önemli parçalarındandır. Çin’de bu döngülere göre kurban ve ayin törenleri düzenlenmiştir. Çin astronomisinde ve kehanetlerde önemli bir yere sahiptir (Smith, 2010).

⁴ Genyin 庚寅, altmış yıllık döngüye göre 27. yıla tekabül etmektedir. Chu halkı için genyin günü uğurlu bir gündür (Li, 2021: 9).

⁵ 帝高阳之苗裔兮，朕皇考曰伯庸；摄提贞于孟陬兮，惟庚寅吾以降。(Qu, t.y.)

⁶ İnternet ansiklopedileri olarak yaygın kullanılan Britannica Ansiklopedisi “Qu Yuan” maddesinde Qu Yuan’ın doğum yılı M.Ö. 339, ölüm yılı M.Ö. 278; New World Encyclopedia “Qu Yuan” maddesinde şairin doğum yılı

doğum yılının kesin bir sonuca ulaşması umulmaktadır. Qu Yuan'ın ölüm yılı ile ilgili araştırmalara bakacak olursak da genel yargının M.Ö. 278 olduğu anlaşılmaktadır.⁷

Qu Yuan'ın siyasi başarısı ve hükümdarın sağ kolu olması dönemin diğer siyasileri tarafından daima kıskanılmıştır. Onunla aynı unvana sahip olan Shangguan Daifu, bu kişilerin başında gelmektedir. Shangguan Daifu, imparatorun gözdesi olabilmek için Qu Yuan ile kıyasıya yarışmış, Qu Yuan'ın eşsiz dehasını kıskanmıştır. Dolayısıyla Qu Yuan'ın görevden alınması için imparatoru kışkırtmıştır. Bu hadise, Tarih Kayıtları Qu Yuan Biyografisi Bölümü'nde şu şekilde vuku bulmuştur:

“(Shangguan Daifu Hükümdara) Hükümdarımız Qu Yuan'e ferman hazırlama görevi verdi. Herkes bunu biliyor. Ancak ne zaman bir ferman hazırlansa, Qu Yuan erdemleriyle övünerek “Benden başka kimse böyle bir ferman hazırlayamaz.” demekte. (Sima, t.y.)”

Bu hadisenin ardından güvendiği birinden bu sözleri duyan hükümdar, olaya kızarak Qu Yuan'i saraydan uzaklaştırmıştır. Qu Yuan ise imparatorun böyle kötü niyetli bir insanın sözüne riayet etmesine ve bu tarz insanların art niyetlerini öngörememesine içerlemiştir. Çünkü dürüst ve güvenilir insanlarla kötü niyetli kişilerin aynı kefeye konması adaletin dengesini bozmaktadır. İşte eşsiz eser “Li Sao (离骚)”, Türkçede bilinen adıyla “Ağıt” bu nedenle ortaya çıkmıştır.

Ona yapılan haksızlıklara karşın, Qu Yuan'ın beyliğine ve hükümdarına olan sadakati ise hiç sönmemiştir. Qin Beyliği, Chu Beyliği'ne saldırdığında yine ülkesini korumak için hükümdarın yardımına koşmuştur. Ülkesini koruma görevini başarıyla üstlenmiştir. Ancak Qu Yuan'ın karşı çıkmalarına rağmen, Prens Zilan'ın Qin Beyliği ile evlilik akdindeki ısrarı ülkesini yıkıma sürüklemiştir. Qu Yuan'ın bu olaydan dolayı Prens Zilan'ı itham etmesi kıdemli devlet adamlarının hoşuna gitmemiştir. Bu nedenle yine sürgüne gönderilen Qu Yuan, sürgünde olduğu yıllar boyunca ülkesinin kurtuluşunu beklemiştir. Ancak durum tam tersi bir hâl almıştır. Qin birlikleri, Qu Yuan'ın sürgünde bulunduğu yere ulaştıklarında şair bu duruma daha fazla dayanamamış ve kendini Miluo nehrinin soğuk sularına bırakmıştır.

M.Ö. 340, ölüm yılı M.Ö. 278, Çin'in yaygın olarak kullandığı Baidu'da şairin doğum yılı M.Ö. 340, ölüm yılı M.Ö. 278 olarak verilmiştir (“Qu Yuan” maddesi, t.y.).

⁷ Bu konu üzerinde şairin ölüm yılı olarak M.Ö. 277, M.Ö. 278, M.Ö. 296 ve M.Ö. 299 olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur. Ancak Guo Moruo da dâhil olmak üzere, Zhan Antai, Wei Chang, Zheng Zhiqiang vb. araştırmacılar M.Ö. 278 yılını şairin ölüm yılı olarak kabul etmektedir (aktaran Zheng, 2017).

Tarihte toplum içinde yaşanan böyle hadiseler veya felaketler insanların içindeki sanatçıyı uyandırmıştır. Bugün okuduğumuz, tarihi eserler kapsamına aldığımız birçok kıymetli eserin yazarı ya da şairi bu tip zorluklarla mücadele etmiştir. Çin edebiyatı denilince akla gelen şairlerden Li Bai⁸, Du Fu⁹, Li Qingzhao¹⁰ vb. birçok şair yaşadıklarından etkilenmiş ve geride önemli yapıtlar bırakmışlardır. Yine Savaşan Beylikler döneminde yaşanan savaşlardan ve kargaşadan uzaklaşmak için insanlar huzurlu bir ortam arayışına girmiştir. Bu insanlar arasından ise Çin tarihinin Konfüçyüs, Laozi, Mozi gibi meşhur filozofları ortaya çıkmıştır. Yaşanan sıkıntılar kişileri bu denli etkilemese belki bugün Konfüçyüs adını bu kadar fazla zikretmeyecektik. Hatta belki de Qu Yuan'ın eşsiz eseri "Ağıt" asla var olmayacaktı. Dolayısıyla Chu döneminde yaşanan olaylara da dolaylı olarak tanıklık edemeyecektik.

2. Qu Yuan'ın Edebi Kişiliği ve Eserleri

Günümüzde Qu Yuan üzerine yapılan araştırmalar hem Çin tarihinin hem de Çin edebiyatının ihtişamını ortaya koymaktadır. Qu Yuan'ın vefatından sonra başlayan araştırmalar günümüze kadar sürdürülmüş ve hâlen araştırılmaya devam edilmektedir. Bundan dolayı yapılan araştırmalarla âdeta ölümsüzlük kazanan şairi "ölümsüz şair" veya "Çin şiirinin atası" olarak da anabiliriz.

Qu Yuan'ın edebi kişiliğinin ortaya çıkmasında iyi bir eğitim alması, büyük bilgi birikimine sahip, saygın ve soylu bir kişi olması oldukça etkilidir. "Ağıt"ı yazmadan önce siyasi kişiliği ön planda olsa da kanunname hazırlama görevinin Qu Yuan'de olması onun yazıdaki dehasını açıkça göstermektedir. Qu Yuan'ın hükümdar tarafından haksız yere uzaklaştırılması

⁸ Li Bai (701-762), Qu Yuan'den sonra romantik edebiyatın en büyük temsilcilerindendir. Tang edebiyatı denilince akla gelen ilk şairlerdendir. Adı genellikle yine Tang döneminin büyük şairlerinden Du Fu ile beraber anılmaktadır. Tianbao döneminde, İmparatorluk Akademisi'ne üye olmuştur. Ancak memurlar tarafından saraydan dışlanmış, İmparatorluk Akademisi'nden ayrılmıştır. Şiirlerinde şarap ile ay imgesi ön plana çıkmaktadır. Şiirlerinde güçlü metaforlar kullanmasına rağmen şiirlerini sade ve kolay anlaşılır bir dille yazmıştır. Dokuz yüz doksandan fazla şiiri, Li Taibai'ın Derlemesi (李太白集) adlı çalışmada toplanmıştır (Li, 2020: 63-68). Tang döneminde "Beş İmli Dört Mısralı Şiir" türünün önde gelen şairlerindendir (Pamuk Öztürk, 2020: 408.).

⁹ Du Fu (712-770), Zimei (子美) adı ile de tanınmaktadır. "Halk Adamı Du Ling (少陵野老)" mahlasını kullanmaktadır. Halk tarafından Du Shaoling olarak da bilinmektedir. Tang döneminde adı Çin şiirinin büyük ustası Li Bai ile birlikte anılmaktadır. Realizm akımının öncülerindendir. Gençliğinde uzun süre ufkunu genişletmek için gezmiştir. Şiirlerinde insanların geçim sıkıntısı yaşadığı dönemlerdeki sorunları dile getirmiştir. Hayatı boyunca birçok sıkıntı çekmiş ve sefalet içinde ölmüştür. Bin dört yüzden fazla şiiri günümüze kadar ulaşmıştır (Li, 2020: 69-74; Yao, 2016: 115).

¹⁰ Li Qingzhao (李清照, 1084-1155), diğer adıyla Yi'an (易安) Shandong'da doğmuştur. Çocukluğundan itibaren şiir yazmaktadır. On dokuz yaşında, İmparatorluk Yüksekokulu'ndan mezun olmuş, Zhao Mingcheng ile evlenmiştir. Ancak eşi Zhao Mingcheng ölünce, Li Qingzhao Hangzhou, Yuezhou ve Jinhua bölgelerini gezerken yalnızlık ve sefalet içinde ölmüştür. Hayatı refah ve kaçış dönemi olarak ikiye ayrılmıştır. Kaçış döneminde yaşadığı sıkıntılardan dolayı şiirlerinde duygular daha ön plana çıkmıştır (Yao, 2016: 130-134).

ise içindeki edebi kişiliği uyandırmış ve onu içindeki kederi yazıya dökmeye itmiştir. Bugün “Ağıt”ı okurken, Qu Yuan’ın yaşadığı derin kederi yüreğimizde hissedebiliyorsak bu onun usta bir edebiyatçı olmasından kaynaklanmaktadır.

Az ama öz şiirler yazan Qu Yuan’ın başlıca eserleri, Chu Mersiyeleri (楚辞)¹¹, Chu Mersiyeleri içerisinde yer alan Göğe Sorular (天问)¹², Dokuz Şarkı (九歌), Dokuz Şiir (九章)’dir. “Ağıt (离骚)” ise bugün Qu Yuan’i Qu Yuan yapan bir başyapıttır.

Qu Yuan’ın tüm şiirlerinin bulunduğu Chu Mersiyeleri¹³, Batı Han döneminin sonlarında Liu Xiang tarafından derlenen bir şiir antolojisidir. Bu antoloji, Qu Yuan, Song Yu¹⁴ ve Han döneminde Chu dönemine has şiirler yazan şairlerin eserlerinin derlemesinden oluşmaktadır (Song, 2010: 44). Chu Mersiyeleri, Savaşan Beylikler döneminin büyük beyliklerinden biri olan Chu Beyliği’nin kültürünü ve tarihini içinde barındırdığı için hem tarihi hem de edebi açıdan değerli kaynaklardandır. Chu mersiyelerinin oluşumunda Chu Beyliği’nde yaygın olan müzik türlerinin etkisi büyüktür. Hatta Chu Beyliği’ndeki halk şarkıları bu şiirlerin oluşumuna büyük katkı sağlamıştır da denilebilir (Song, 2010: 44-45). Bu halk şarkılarının yazı biçimi kuzeydeki halk şarkılarının yazı biçimi ile farklı olduğundan şarkılarda dört imli yazı biçimine bağlı kalınmamıştır.¹⁵ Özellikle dize ortalarında veya sonlarında kullanılan “兮 (xī)” imi sonradan Chu mersiyelerinin genel biçim özelliklerinden biri haline gelmiştir (Song, 2010: 46).

“兮” iminin kullanımını, Dokuz Şiir (九章)’in içerisinde bulunan “Kederlenirim Rüzgâr Estiğinde (悲回风)” şiirinden bir kesit ile örneklendirebiliriz.

悲回风

悲回风之摇蕙兮，心冤结而内伤。

物有微而陨性兮，声有隐而先倡。

¹¹ Güney Çin’de yer alan Chu ülkesinin şiirleri anlamına gelmekte ve toplamda elli sekiz kısa ve altı uzun şiirden oluşmaktadır (Kirilen, 2018: 25)

¹² Kirilen’in (2018) Eski Çin’de Yazın ve Düşünce adlı eserinde “Göğe Sorar” başlığıyla ele alınmıştır. Şiirin başlığının çevirisinde ise Hong Xingzu’nun derlediği notlardan yararlanıldığı vurgulanmıştır (Kirilen, 2018: 26).

¹³ Chu dönemine ait şiir antolojisi olduğu gibi Savaşan Beylikler Döneminde Chu Beyliği’nde ortaya çıkan yeni şiir türüne verilen ad olarak da bilinmektedir. Bu şiir tarzının en büyük temsilcisi ise Qu Yuan’dır (Song, 2010: 44).

¹⁴ Song Yu (宋玉, M.Ö. 298- M.Ö. 222), Chu Beyliği’nde yaşamış önemli şairlerden biridir. En önemli eseri Dokuz Sav’dır (九辩). Wang Yi’ye göre; Qu Yuan’ın talebelerinden olan Song Yu, vatanına sadık olmasına rağmen sürgün edilen hocasına olan özlemi ifade etmek için “Dokuz Sav”ı yazmıştır (Wang, 2017: 176).

¹⁵ Şairin yine meşhur şiirlerinden olan “Göğe Sorular” yapıtı, biçem olarak klasik şiir türü yani “Dört İmli Şiir” türü esin alınarak yazılmıştır (Cai, 2008: 140). Ancak konusu itibari ile ilgi çekici olan “Göğe Sorular”, hem Antik Çin tarihi hem de Chu Beyliği’nin kültürü hakkında bilgi veren, buram buram tarih kokan önemli kaynaklardandır.

夫何彭咸之造思兮，暨志介而不忘。

万变其情岂可盖兮，孰虚伪之可长？

Kederlenirim Rüzgâr Estiğinde

Kederlenirim esen rüzgâr çimenlere zarar verdiğiğinde,

Hüzün kapladıkça içimi, yaralanır kalbim.

Bazı şeyler güzel olsa da ecel vardır doğasında,

Rüzgârın sesi cılızdır bazen ama ilk şarkıdır bu.

Neden geriye dönüp bilge Peng Xian’i yâd edeyim ki?

Onun arzularını ve yüksek ahlak ilkelerini unutmamaktır yâd etmek.

Değişimle karşılaştığında nasıl gizlenebilir ki duygular?

Nasıl bu kadar ısrarla sürdürülebilir riyakârlık?

(Wang, 2017: 135-136)

Yukarıdaki kesitte görüldüğü üzere, şiirin genelinde de altı veya yedi imli bir cümleden sonra 兮 imini görmek mümkündür. Bu da Qu Yuan’ın Şarkılar Kitabı’nda kullanılan dört imli klasik vezinden sıyrıldığını, kendine has, daha esnek bir vezin türünü benimsediğini göstermektedir. Şiirlerinde duygularını dışa vurmaya tercih eden şair, hislerin yoğun olarak betimlendiği yeni bir şiir türü ortaya koymuştur. Lirik ağırlıklı yazılan bu şiir türüne ise Sao tarzı şiir (骚体) adı verilmiştir.

Şairin şiirlerindeki estetik, yaşadığı bölgenin ve kullandığı dilin özelliklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu da onu diğer şairlerden ayıran en büyük özelliklerdendir. Şiirlerinde uğradığı haksızlığı ve yaşadığı hüsrani detaylarıyla betimleyen Qu Yuan, lirik ağırlıklı ancak yer yer didaktik, epik ve pastoral şiir türlerinin unsurlarının da dâhil edildiği şiirler yazmayı tercih etmiştir. Bu türlerin bir bütün olarak görülebileceği eseri ise “Ağıt”tır.

“Ağıt”, Çin edebiyatının en uzun lirik şiiri olarak bilinmektedir. Eser incelendiğinde, biyografik şiir kapsamında da değerlendirilebilir. Hatta “Qu Yuan Biyografisi” bölümünde de belirtildiği üzere; “Ağıt”ın girizgâhında bulunan “Ben, İmparator Gaoyang’ın soyundan gelmekteyim. Babamın adı Bo Yong’du.” cümleleri şairin eserine kendi biyografisini sunarak başladığını göstermektedir. Cai’a göre; “Ağıt”, biçem olarak karmaşık bir yapıya sahip olsa da

içerik olarak zengin ve duygu ağırlıklıdır. Hatta nefes kesici niteliktedir. Başyapıtına duygularını katman katman yansıtan Qu Yuan, eseriyle ruhun derinliklerine ulaşmayı başarmıştır. (Cai, 2008: 140).

“Ağıt”ta, beyliğinin içinde bulunduğu karanlık döneme yer veren Qu Yuan, yöneticilerin tutumlarından başlayarak beyliğini yeniden aydınlığa ulaştıracak fikirlere kadar birçok noktaya değinmiştir. Aynı zamanda dizelerinde halkı için duyduğu endişeleri ve daha iyi bir yönetim sistemi için arayışını da dile getirmiştir (Xiang, 2008). Şair dili kullanmada o kadar ustadır ki derin hislerini nükteli bir biçimde okuyucuya aktarmayı başarmıştır.

Ağıt’tan bir kesit inceleyecek olursak;

Çince Metin:

余既滋兰之九畹兮，又树蕙之百亩。

畦留夷与揭车兮，杂杜衡与芳芷。

冀枝叶之峻茂兮，愿俟时乎吾将刈。

虽萎绝其亦何伤兮，哀众芳之芜秽。

众皆竞进以贪婪兮，凭不厌乎求索。

羌内恕己以量人兮，各兴心而嫉妒。

忽驰骛以追逐兮，非余心之所急。

老冉冉其将至兮，恐修名之不立。

朝饮木兰之坠露兮，夕餐秋菊之落英。

苟余情其信姱以练要兮，长顛頫亦何伤。

(Qu Yuan, t.y.)¹⁶

Çevirisi:

Dokuz wan¹⁷ orkide diktim,

¹⁶ Qu Yuan’ın Li Sao adlı eserinin tamamına ulaşmak için bkz. https://so.gushiwen.cn/shiwenv_f5714bcd33e3.aspx

¹⁷ Antik Çin’de tarla gibi yüzey alanlarını ölçmek için kullanılan arazi ölçü birimlerinden biridir. Han döneminde 1 wan (畹) yaklaşık olarak 20-30 mu’ya tekabül etmektedir (“畹” maddesi, t.y.).

Sonra da yüz mu¹⁸ fesleğen ekim hoş kokulu.
Ayrı ayrı yerlere ekim şakayık ile çuhaçiçeklerini,
Ve karıştırdım birbirine yabancı zencefillerle kokulu otları.
Köklerinin güçlenmesini ve yapraklarının büyümesini umarak,
Bekliyorum dört gözle hasat edeceğim o günü.
Solup kurumaları neden acıtsın ki içimi?
Ancak yabancı otlara dönüşümleri kederlendirir beni.
Herkes gözü dönmüşçesine,
Açgözlülükle kavga eder zirveye tırmanmak için.
Diğerlerinin kendilerini mazur gördüklerini sanırlar zanlarınca,
Birbirlerine düşerler hasetten.
Dört nala koşarlar zaferleri için.
Ancak benim aradığım şeyler değil bunlar.
Yavaş yavaş yaşlandığımı hissediyorum,
Mezihyetlerimin duyulmamasından korkuyorum yalnızca.
Manolyaların üzerindeki çiy damlalarını içerim gün doğumunda,
Gün batımında ise kasımpatıların solmuş yapraklarıyla doyururum karnımı.
Duygusal istikrarı sağlamak zorsa,
Ne manası var ki endamın¹⁹?

Şair, ilk dizelerde ektiği çeşitli çiçeklerden bahsetmiştir. Şairin kullandığı hoş kokulu çiçek (orkide, fesleğen, çuhaçiçeği, şakayık, yabancı zencefiller vb.) metaforu aslında şair tarafından eğitilen kişileri temsil etmektedir. Eğittiği kişiler, şaire göre yüksek ahlaki mezihyetlere sahiptir.

“Köklerinin güçlenmesini ve yapraklarının büyümesini umarak,

¹⁸ Antik Çin’de tarla gibi yüzey alanlarını ölçmek için kullanılan arazi ölçü birimi (“亩” maddesi, t.y.).

¹⁹ Burada şair, hisleri yatışmadıkça yemesine içmesine dikkat etmenin bir anlamı olmadığını vurgulamaktadır. Yemesine dikkat etmediği için de zayıf ve solgun görünmektedir. Ancak bu görünüm artık şair için bir anlam ifade etmemektedir.

Bekliyorum dört gözle hasat edeceğim o günü.” dizelerinde ise şair, bu kişilere kendi değerlerini aktardığını, artık sadece onların büyüyecekleri ve güçlenecekleri günü beklediğini vurgulamaktadır. Onlara olan inancı büyüktür. Talebelerinin güçlendikleri gün geldiğinde, Qu Yuan yeniden siyasi emellerini gerçekleştirebilecektir.

“Solup kurumaları neden acıtsın ki içimi? Ancak yabancı otlara dönüşümleri kederlendirir beni.” dizelerinde şair, talebeleri onun öğrettiği ahlaki değerleri unutmadığı sürece güçlenemeseler de sorun olmayacağını dile getirmiştir. Ancak onlar bu değerleri unutulursa, ahlak yoksunu kişilerle iş yaparak kendi meziyetlerini kötüye kullanırlarsa, bu durumun onu kedere sürükleyeceğini vurgulamıştır.

“Herkes gözü dönmüşçesine,

Açgözlülükle kavga eder zirveye tırmanmak için.

Diğerlerinin kendilerini mazur gördüklerini sanırlar zanlarınca,

Birbirlerine düşerler hasetten.

Dört nala koşarlar zaferleri için.” dizelerinde şair saraydaki memurların içinde bulunduğu hâl ve tavırları betimlemiştir. Aslında bu dizeler, şairin yaşadığı olayların bizzat özeti niteliğindedir. Shangguan Daifu'nun hırsının şairi görevinden uzaklaştırması bu duruma en güzel örnektir. Sarayda ise Shangguan Daifu gibi hırslı ve açgözlü birçok memur olması muhtemeldir. Hepsinde makam arzusu vardır ve hepsi hırslarının peşinden koşmaktadır. Dolayısıyla da bu makama ulaşmak için yapamayacakları şey yoktur. Zanlarınca bu durumun kimseyi etkilemeyeceğini düşünseler de sonuç öyle değildir. “Kişi kendinden bilir işi” atasözünden de anlaşılacağı üzere herkesin kendisi ile aynı davranışlarda bulunabileceğini düşünen insanlar sonunda haset ile birbirine düşmektedir. Zafere ulaşmak için koşsalar da aslında bu işin kazananı yoktur. Sadece farkında değillerdir.

Şairin, hükümdarın onu görevinden uzaklaştırdıktan sonra kaleme aldığı bu şiir, şairin yaşadığı kederi derinden işlemektedir. Görevden uzaklaştırıldıktan sonra yapayalnız kalan şair, yetiştirdiği talebelerinden medet ummaktadır. Ancak onların da yozlaşmaya kurban gitmesi şairi çıkmaza sürüklemiştir.

O dönemde, dünyevi menfaatlerin peşinde koşan insanlar hırslarının peşinden gitmişler ve bu yolda ilerlerken “hedefe ulaşmak için her yol mubahtır” felsefesiyle hareket etmişlerdir. Bu ahlak anlayışı ise erdemli insan anlayışına ters bir davranıştır. Bu nedenle şair, “Ancak benim aradığım şeyler değil bunlar. Yavaş yavaş yaşlandığımı hissediyorum. Meziyetlerimin

duyulmamasından korkuyorum yalnızca.” dizeleriyle önemli olanın mevkii ve zafer kazanmak olmadığını vurgulamıştır. Qu Yuan’ın hayattan istediği tek şey bugüne kadar ülkesi için yaptıklarının unutulmaması, erdemlerinin gelecek nesillere iyi bir biçimde aktarılmasıdır.

“Manolyaların üzerindeki çiy damlalarını içerim gün doğumunda,
Gün batımında ise kasımpatıların solmuş yapraklarıyla doyururum karnımı,
Duygusal istikrarı sağlamak zorsa,

Ne manası var ki endamın?” dizelerinden Qu Yuan’ın kederi içinde hapsediği anlaşılmaktadır. Sürgüne gönderilmeden önce ruh hâli çok iyi olan şair, beslenmesine ve dış görünüşüne çok dikkat ederken, sürgünden sonra iştaktan kesilmiştir. Dinginleşmeyen ruh yapısı ile de şu an dış görünümünü düşünmesi pek mümkün görünmemektedir.

Şairin “Ağıt” şiirinde birçok metafor kullanılmıştır. Savaşan Beylikler dönemi, nesir türünün yeni yeni geliştiği dönemlerden biridir. Bu dönemde kaleme alınan eserin dili nesir denemesi olarak yorumlansa da şair ilerleyen zamanlarda manzum eser yazmaya gayret göstermiştir. Şiirlerinde kafiyeye çok önem vermiş ve sık sık karşıt anlamlı ifadeler kullanmaya çalışmıştır. Bunun yanı sıra Şarkılar Kitabı’nda kullanılan 4 ölçülü ikili kafiyeler yerine Chu Mersiyeleri’nde beş, altı veya yedi ölçülü üçlü kafiyeler kullanmayı tercih etmiştir (Yao, 2016: 65-66). Şairin ölçü ve kafiye sayılarında yaptığı değişiklik Çin şiiri üzerinde büyük bir değişim başlatmıştır. Klasik şiirden Sao tarzı şiire, sonra da diğer türlere doğru evirilen Çin edebiyatı “Chu Mersiyeleri” ile edebiyatta yeni bir çığır açmıştır.

Sonuç

Qu Yuan’ın aslında bir siyasetçi olması, nüktedanlıktaki hünerini net bir şekilde göstermektedir. Şiirlerinde hisleri ön plandadır ve hislerini açıkça dile getirmekten korkmamaktadır. Hükümdarın son sözü söylediği Antik Çin’de, Qu Yuan’ın ölmekten korkmadan bu denli cesur bir şiir yazması şairin yine soylu bir kişi olmasından kaynaklanmaktadır.

Kendi meziyetlerinin gayet farkında olan Qu Yuan, diğer kişilerin hırslarının ön planda olmasını ve hükümdarın böyle kişilere inanmasını içine sindirememiştir. Çünkü Qu Yuan için itibardan ziyade ülkesi daha önemlidir. Beyliğinin Qin Hanedanlığı tarafından ilhak edilmesi, Qu Yuan için kabul edilebilir bir durum değildir. Beyliğinin içinde bulunduğu durumu çözmek istese de yönetimde söz hakkı olmaması ve hayâsız kimseler yüzünden yetkilerinin elinden alınması

Qu Yuan'ın elini kolunu bağlamıştır. Bu nedenle içindekileri dökmek için Çin edebiyatının en uzun lirik şiir olarak sayılan “Ağıt”ı yazmıştır.

“Ağıt” adlı eserde duygularıyla birlikte tarihi kâğıdailmek ilmek işlemiş, yazdıklarıyla duygulara tercüman olmuştur. Klasik şiir türüne bağlı kalmadan yazdığı şiirleri ile edebiyatta yeni bir çığır açmış, bu biçim ve anlatım tarzıyla gelecek nesillere örnek olmuştur.

Halkı için duyduğu endişe ve üzüntü ise onu halkın gözünde yüceltmıştır. Chu Beyliği yıkıldıktan sonra bile şiirleri dilden dile dolaşmıştır. Han döneminde (M.Ö. 202- M.S. 220) ve sonraki dönemlerde dahi eserleri daima araştırmalara konu olmuştur. Beyliğin kurtuluşu için mücadele eden Qu Yuan, halkın dili olmuştur. Korkusuz kalemıyla kendisinden sonra gelen yazarları da etkilemiş ve şairlerin duygularını güçlü bir biçimde ifade etmesine olanak sağlamıştır.

Yaşadığı dönemde hiçbir şekilde takdir edilmeyen Qu Yuan, ölümünden sonra halk tarafından kucaklanmıştır. Vatansever şair adıyla ünlenen şairin tüm eserleri bir araya toplanmış ve üzerinde detaylı çalışmalar yapılmıştır. Ülkemizde Çin edebiyatı üzerine yapılan çalışmaların az olması ise Klasik Çin edebiyatının yeteri kadar tanınmasına imkân sağlayamamıştır. Ülkemizde Klasik Çin Edebiyatı denilince ilk akla gelen isimlerden olması gereken Qu Yuan, Li Bai ve Du Fu'nun gölgesinde kalmıştır. Bu nedenle, Qu Yuan ve eserleri üzerine yapılmış bu çalışma ile yeni yapılacak çalışmalara katkı sağlanması ümit edilmektedir.

Kaynakça

Qu, Y. (t.y.), *Li Sao*. 11.11.2022 tarihinde https://so.gushiwen.cn/shiwenv_f5714bcd33e3.aspx adresinden erişildi.

“ 畝 ” Maddesi. (t.y.) 汉 典 sözlük içinde. 10.11.2022 tarihinde <https://www.zdic.net/hant/%E4%BA%A9> adresinden erişilmiştir.

“ 畹 ” Maddesi. (t.y.). 汉 典 sözlük içinde. 10.11.2022 tarihinde <https://www.zdic.net/hant/%E7%95%B9> adresinden erişilmiştir.

“Qu Yuan” Maddesi. *Baidu*. 02 Eylül 2022 tarihinde <https://baike.baidu.com/item/%E5%B1%88%E5%8E%9F/6109> adresinden erişildi.

“Qu Yuan” Maddesi. *New World Encyclopedia*. 02 Eylül 2022 tarihinde https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Qu_Yuan adresinden erişildi.

- Cai, H. (2008). Qu Yuan Saoti de Xingzhi Jiegou Yu Yuci Shenmei. *Yunnan Mizu Daxue Xuebao*, 25 (5), 139-141. (蔡红燕 (2008). 屈原骚体的形制结构与语词审美. *云南民族大学学报*, 25(5), 139-141.)
- Guo, W. (1998). *Qu Yuan Pingzhuan*. Nanjing: Nanjing Daxue Chubanshe. (郭维森 (1998). 屈原评传. 南京: 南京大学出版社.)
- Jin, K. (2010). *Chuci*. Beijing: Beijing Daxue Chubanshe. (金开诚 (2010). 楚辞. 北京: 北京大学出版社出版 .)
- Kirilen, G. (2018). *Eski Çin'de Yazın ve Düşünce*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Kuiper, K. (t.y.). "Qu Yuan" Maddesi. *The Britannica*. 02 Eylül 2022 tarihinde <https://www.britannica.com/biography/Qu-Yuan> adresinden erişildi.
- Li, C. (2020). *Eski Çağlardan Günümüze Çin Edebiyatı*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Li, S. (2021). Qu Yuan: Yu Gulao Jieri Xianglian de Wei Da Shiren. *Chuanji Wenxue*, 8-23. (李山 (2021). 屈原: 与古老节日相连的伟大诗人. *传记文学*, (6), 8-23.)
- Liu, X. 刘向(t.y.). *Xin Xu Jie Shi 新序·节士*. 08.11.2022 tarihinde <https://ctext.org/xin-xu/jie-shi/zhs?searchu=%E5%B1%88%E5%8E%9F&searchmode=showall#result> adresinden erişilmiştir.
- Pamuk Öztürk, N. (2020). Tang Hanedanlığı Dönemi Çin Şiiri, Wang Wei ve Meng Haoran'ın“Beş İmli Dört Mısralı Şiir (五言绝句)” Özelliğine Göre Yazılmış Şiirleri Üzerine Bir İnceleme. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5(2), 405-414.
- Sima, Q. (t.y.). *Shiji*. 10.11.2022 tarihinde <https://ctext.org/shiji/qu-yuan-jia-sheng-lie-zhuan/zhs#n8019> adresinden erişilmiştir.
- Smith, A. (2010). "The Chinese Sexagenary Cycle and the Ritual Origins of the Calendar," in *Calendars and Years II: Astronomy and Time in the Ancient and Medieval World*, edited by John M. Steele. Oxford: Oxbow Books.
- Song, S. (2010). *Zhongguo Gudai Wenxue Shigang*. Beijing: Beijing Yuyan Daxue Chubanshe. (宋尚斋 (2010). 中国古代文学史纲. 北京: 北京语言大学出版社.)
- Wang, Y. (2017). *Chuci Zhang Ju*. Shanghai: Shanghai Guji Chubanshe. (王逸 (2017). 楚辞章句. 上海: 上海古籍出版社.)

- Wei, H. (1999). Guo Moru oyu Qu Yuan Yanjiu. Guo Moruo Xue Kan, (2), 71-76. (魏红珊 (1999). 郭沫若与屈原研究, 郭沫若学刊, 第 2 期 71-76.)
- Xiang, Y. (2008). Lüe Lun Qu Yuan de Aiguo Zhuyi Jingshen. Wenxue Jiaoyu Xia, (12). (向元茂 (2008). 略论屈原的爱国主义精神. 文学教育下, (12).)
- Yao, D. (2016). Çin Edebiyatı Şarkılar Kitabı'ndan Günümüze Köklü Gelenek. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Ying, S. 应劭 (t.y.). Fengsu Tongyi 风俗通义. 06.11. 2022 tarihinde <https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&res=253667&remap=gb> adresinden erişilmiştir.
- Zhang, W. (1985). Qu Yuan Sheng Nian Xin Kao. Chongqing Shifan Xueyuan Xuebao, (2), 42-47. (张闻玉 (1985). 《屈原生年新考》志疑. 重庆师范学院学报, 第 2 期, 42-47.)
- Zhang, J. (2019). Duanwu Jie de “Qu Yuan Qingjie yu Wenhua Yiyi. Wenhua Xue Kan, (11), 131-133. (张佳 (2019). 端午节的“屈原情结”与文化意义. 文化学刊, (11), 131-133.)
- Zheng, Z. (2017). Qu Yuan Sheng Nian, Zu Nian yu Xiang Nian Xin Kao. Zhongyuan Wenhua Yanjiu, (6), 78-85. (郑志强 (2017). 屈原生年卒年与享年新考. 中原文化研究, 第 6 期, 78-85.)